

UPPSALA
UNIVERSITET

MEDFARM 2021/959

Utvärderingsrapport

Utbildningsutvärdering av helt fristående
kurser och uppdragsutbildning vid
Farmaceutiska fakulteten

Tillstyrkt av Kommittén för utbildning på grundnivå och avancerad
nivå vid farmaceutiska fakulteten 2022-10-24

Innehållsförteckning

Utvärderingsprocessen	
Kommentarer om utvärderingsprocessen	4
Styrkor och kommentarer till styrkor som lyfts i bedömagruppens rapport	5
Förslag på åtgärder till svagheter som lyfts i bedömagruppens rapport	5
Specifikt för helt fristående kurser	6
Specifikt för uppdragsutbildning	6
Strukturella utmaningar	7
Åtgärder och tidsplan	7

Utvärderingsprocessen

Utvärderingen har letts av Christina Wedén och Erik Björk enligt uppdrag enligt uppdrag från Kommittén för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid farmaceutiska fakulteten och Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015/475) och Utvecklad beskrivning av former för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning inom vetenskapsområdet för medicin och farmaci (Medfarm 2017/1000).

Självvärderingen har tagits fram i en process som involverat kursansvariga lärare på kurserna och i samråd med ledamöterna i GRUFF. Två lärarrepresentanter tillika ledamöter i GRUFF har utsetts av GRUFF för att läsa och kommentera självvärderingen. Självvärderingen har därefter presenterats för GRUFF skriftligt och muntligt och ledamöterna har beretts möjlighet att framföra sina synpunkter, som så långt varit möjligt har integrerats i självvärderingen.

Farmaceutiska fakulteten vid Uppsala universitet utlyser ett 60-tal kurser för fristående sökande varje termin. Majoriteten av dessa kurser är knutna till fakultetens utbildningsprogram och läses av en majoritet av programstudenter (ibland från flera olika program) samtidigt som fristående studenter också antas. Endast nio kurser är att betrakta som helt fristående kurser, som inte är knutna till något program. Denna utbildningsutvärdering omfattar dessa nio kurser. Resterande kurser som även utlyses fristående utvärderas i samband med de programutvärderingar som kurserna i första hand är knutna till. Farmaceutiska fakulteten vid Uppsala universitet har i dagsläget enbart tre kurser som ges som uppdragsutbildning. Kurserna ges inte varje termin utan istället när det finns ett underlag av studenter.

Med fristående kurs avses kurser som inte ingår i något av fakultetens utbildningsprogram på grund- eller avancerad nivå, eller inte ingår i ett huvudområde som redan har utvärderats av ett utbildningsprogram. Fristående kurser räknas som aktiva och ska utvärderas om de har utlysts under de senaste två åren eller regelbundet utlyses mer sällan, och som har en fastställd kursplan.

Kurser som omfattas är (i alfabetisk ordning):

- Analytisk separationsmetodik inom farmaci och biomedicin 15hp (3FK210)
- Droger, dopning och spelberoende 5hp (3FF027)
- Farmakognosi B 15hp (3FN218)
- Farmakognostisk forskningsmetodik 30hp (3FN219)
- Grundläggande farmakologi, 15hp (3FF204, tidigare 3FF122)
- Kemi, biologi och ekologi hos tryffelsvampar 5hp (3FN020, tidigare 3FN010)
- Missbruk och beroende 7,5hp (3FF205, tidigare 3FF022)
- Tillämpad farmaceutisk bioinformatik 5hp (3FF208)
- Tillämpad farmaceutisk strukturbioinformatik 5hp (3FF209)

Med uppdragsutbildning avses kurser som inte ingår i ett utbildningsprogram eller inte ingår i ett huvudområde som redan har utvärderats av ett utbildningsprogram. Uppdragsutbildningskurser räknas som aktiva och ska utvärderas om de har utlysts under de senaste två åren eller regelbundet utlyses mer sällan, och som har en fastställd kursplan.

Kurser som omfattas är (i alfabetisk ordning):

- Farmaceutisk bioinformatik 7,5hp(8FF275)
- Industriell galenisk farmaci 7,5hp (8FG110)
- Toxikologi och säkerhetsvärdering 7,5hp (8FX666)

Farmaceutiska fakulteten vid Uppsala universitet utsåg en bedömargrupp som bestod av följande personer:

- Colin Andersson, studentrepresentant, Uppsala universitet
- Patrik Aronsson, docent, Göteborgs universitet
- Lars Fälting, universitetslektor, Uppsala universitet, Ordf.
- Sofia Mattsson, universitetslektor, docent, Umeå universitet
- Sirkka-Liisa Westerholm, BSc Pharm., MSc Pharm, Head of Global Patient Safety Region North Eastern Europe & MEAR Merck.

Bedömargruppens arbete påbörjades i april med interna zoommöten inför platsbesöket. Bedömargruppen samlades den 22 maj för att koordinera platsbesöket den 23–24 maj. Den 23 maj genomfördes intervjuer med ledning, kursansvariga, studentkåren och tidigare studenter. Utvärderingen avslutades med ett seminarium med både ledning och lärare den 24 maj. Bedömargruppens rapport lämnades in i juni.

Bedömargruppens rapport presenterades och diskuterades på Farmaceutiska fakultetens grundutbildningsdagar i augusti.

Kommentarer om utvärderingsprocessen

De elva aspekterna som ska utvärderas i utbildningsutvärderingarna var svår användbara för fristående kurser och uppdragsutbildning; både för oss som ansvariga för utvärderingen och för bedömargruppen. En mer konstruktiv process, som bättre tillvaratar det som specifikt gäller för fristående kurser och uppdragsutbildning är önskvärd och något vi hoppas tillses i uppdaterade riktlinjer för utvärderingar. Till exempel så täcks utbildningsmiljön som helhet redan via programutvärderingarna. Här har bedömargruppen ett konkret förslag på hur vi kan jobba vidare med kvalitetsutvärdering av helt fristående kurser i seminarieform, som arbetsgruppen i stor utsträckning ställer sig bakom. Vi vill dock även lyfta möjligheten att därutöver producera en enklare form av självvärdering som en del av processen.

Styrkor och kommentarer till styrkor som lyfts i bedömargruppens rapport

Styrkor som lyftes:

- "Bottom up" - process vid inrättandet av kurser, ger frihet till lärare
- Engagerade och kunniga lärare med hög vetenskaplig och pedagogisk kompetens
- Kurserna ger möjlighet för yrkesaktiva att fortbilda sig
- Uppdragsutbildningarna är väl anpassade för uppgiften
- Kurser på deltid och distans ökar tillgängligheten och flexibiliteten
- Kurserna når ut till studenter utanför programmen, "breddad rekrytering"

Det är viktigt att värna om helt fristående kurser som inte behöver förhålla sig till utbildningsprogram, utan vara anpassade och tillgängliga för andra grupper av studenter och nå ut bredare, för att stödja en breddad rekrytering och livslångt lärande.

Ur aspekterna om vetenskaplighet och forskningsanknytning ger vissa kurser mer bredd i grundläggande kunskaper och andra närmare forskningsfronten. Det är viktigt med denna bredd för att nå ut till olika grupper.

För studenternas lärande ses det som en fördel att kunna anpassa undervisningstakt och det sätt man undervisar relaterat till målgrupper och ämne. Exempelvis undervisningstillfällen (studietakt, kvällskurs, sommarkurs, distans, campus) och val av pedagogik.

Förslag på åtgärder till svagheter som lyfts i bedömargruppens rapport

De potentiella svagheter som lyfts i rapporten gäller generellt för både helt fristående kurser och uppdragsutbildning, vilket gör att vi samlar gemensamma punkter och därefter anger vad som är specifikt för respektive utvärdering.

- Synliggöra kursinnehåll i kursplanerna:
Generellt kan kursinnehåll tydligare synliggöras i kursplanen, exempelvis inslag av etik, hållbarhetsaspekter och internationalisering, vilket har föreslagits av bedömargruppen.
- Kursernas organisatoriska kontext:
Om kurser ges av enskilda lärare, bör institutionen säkerställa att kursen tillhör ett lärarlag inom ämnet, där den kan diskuteras.
- Kursutveckling och kvalitetsutvärdering inom institutionen (alternativt fakulteten):

Skapa ett sammanhang för helt fristående kurser och uppdragsutbildning för att ta till vara den erfarenhet och kunskap som finns internt över ämnesgränserna vad gäller bland annat pedagogik, upplägg och kursutveckling.

- Kursvärderingsfrågor:

Ta upp till diskussion om flexibilitet i kursvärderingsmall för anpassning till helt fristående kurser och uppdragsutbildning. Bakgrunden är att det från dessa studenter kan vara svårare att få svar på en kursvärdering i slutet av/efter en kurs när man läser enstaka kurser. Uppmana kursansvariga till formativa kursvärderingar under kursens gång och former för att integrera dess i slutrapporten.

Specifikt för helt fristående kurser

Marknadsföring av kurser för att nå ut brett och/eller till specifika målgrupper lyftes inte särskilt av bedömargruppen, men av några av de kursansvariga lärarna. Detta är något som vi kan jobba vidare med gemensamt för att ha en strategi och planering för marknadsföring, exempelvis genom att undersöka vilka resurser (ex. kommunikatör) som kan nyttjas.

Specifikt för uppdragsutbildning

Träffas för kunskapsöverföring inom och mellan institutionerna för de som ger uppdragsutbildning och de som funderar på att starta uppdragsutbildning. Mycket kunskap och erfarenhet finns uppbyggd internt som bör nyttjas. Avdelningen för uppdragsutbildning är en resurs att nyttja, men först i ett senare skede i processen. Exempelvis har vi inom fakulteten god insikt om och väl upparbetade kontakter till målgrupper och kundunderlag för uppdragsutbildning.

Strukturella utmaningar

Strukturella utmaningar är de frågeställningar som lyfts under utvärderingsprocessens gång och i bedömarrapporten, som inte är direkt kopplade på de elva utvärderingsaspekterna, men ändå påverkar dessa i ett större sammanhang. Vi listar dessa här nedan i punktform.

- Processen vid uppdateringar av kursplaner och införande av nya kursplaner upplevs administrativt tung, särskilt avseende tidsaspekten (antal instanser etc.), vilket riskerar att hämma införande av nya kurser och kursutveckling.
- Den generellt låga andelen av studenter som avslutar fristående kurser (genomströmning) är ett problem ur pedagogiska och ekonomiska aspekter.

- Ekonomiska incitament och möjligheter att ge helt fristående kurser och uppdragsutbildning är oklar och behöver förtydligas. Bland annat dessa aspekter har kommit upp:
 - Uppdragsutbildning som en möjlighet för forskargrupper att få ett breddat underlag för läraranställning.
 - GRUFF ge tydliga direktiv av fördelningsprinciper för att ge bättre möjligheter för planering och dimensionering av resurser till fristående kurser. Helt fristående kurser har en betydligt högre sårbarhet än kurser som även ingår i program.
 - Risk att systemet med SAMPRO-koder (ekonomiredovisning per program) minskar flexibiliteten över terminer/läsår.
- Kursvärderingsprocessen med många instanser som upplevs administrativt tung.
- Möjligheten att ge kortare kurser lyftes på Fakultetens GU-dag i augusti 2022. Kortare kurser kan vara lättare för heltidsstuderande och heltidsarbetande att genomföra och kan lättare anpassas för specifika metoder och aktuella ämnen. Kortare kurser innebär inte heller lika stor ekonomisk risk för en enskild forskargrupp och kan fungera som ett första steg innan mer omfattande kurser startas. Många tilltänkta målgrupper kan ha nytta av korta kurser. Här finns paralleller till, och erfarenhet från, forskarutbildningskurser som kan nyttjas internt.
- Problematik med de långsiktiga följderna av den markanta ökningen av antal adjunktstjänster inom fakulteten noterades, särskilt med avseende på risk för dessa individers akademiska karriärmöjligheter.

Åtgärder och tidsplan

Åtgärd	Ansvarig instans	Tidsperiod
Tillse att alla kurser har en organisatorisk kontext för kontinuerligt kvalitetsarbete och utvärdering inom ämnet, och förtydliga delegationer	GRUFF	2023-2024
Se över skapandet av ett institutionsövergripande nätverk för uppdragsutbildning på Farmfak, för att tillvarata intern erfarenhet och kunskap vad gäller pedagogik, kursupplägg och studentgrupper	GRUFF	2023-2024
Se över skapandet av ett institutionsövergripande nätverk för	GRUFF	2023-2024

fristående kurser på Farmfak, för att tillvarata intern erfarenhet och kunskap vad gäller pedagogik, kursupplägg och studentgrupper		
Anpassa frågor i kursvärderingar till fristående kurs och uppdragsutbildning	GRUFF	2024
Förmedla transparenta och förutsägbara fördelningsprinciper samt ekonomiska incitament för fristående kurser i verksamheten.	GRUFF/institutionerna	2023-2026
Undersöka möjlighet att söka undantag hos rektor för att få ge kortare kurser på grund och avancerad utbildningsnivå	Prodekan/GRUFF	2023
Utarbeta strategier och stöd för marknadsföring av kurser	GRUFF	2024-2025
Utreda möjligheter och behov för att ge ytterligare uppdragsutbildning	Prodekan/GRUFF	2024-2025

Följande förslag på åtgärder är antingen på övergripande nivå och ej specifik för fristående kurser eller uppdragsutbildning och/eller kräver påverkan på riktlinjer även på universitet/områdesnivå och kommenteras därför särskilt.

Åtgärd	Kommentar
Utarbeta förenklade former för utvärderingsprocessen för fristående kurs och uppdragsutbildning	Uppdaterade former för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning inom vetenskapsområdet för medicin och farmaci är under utarbetande under HT22 och denna fråga är under beaktande.
Utarbeta förenklad process för justeringar i befintliga kursplaner och införandet av nya kursplaner	Nya rutiner för kursplaneprocessen inom den farmaceutiska fakulteten är under framtagande under HT22 med anledning av organisationsförstärkning och med syfte att förkorta ledtider, förenkla, och förtydliga. Dock är tidsplaner för fristående kurser till stor del också styrta av universitetets centrala rutiner och processer.
Utarbeta förenklad process för hantering av kursvärderingar	Kursvärderingsprocessen inom farmaceutiska fakulteten ses över under 2022 dels på grund av nya riktlinjer från universitetet och dels på grund av nytt KURT system (i Studium), samt för att säkerställa en bra samverkan mellan alla medverkande instanser.